

MITU SANJAL

IDENTITI

*Prevela s nemačkog:
Ana Mitrevski*

KONTRAST

Beograd, 2023

Za Durgu i Metija

PRVI DEO

FAKE BLUES

ME AND THE DEVIL

IDENTITTI

Ovaj blog vodi mixed-race wonder-woman

O MENI:

Poslednji put kada sam razgovarala s đavolom bio je go, vidno seksualno uzbuđen i žena. Toliko o društvenim izvesnostima: ako ne možeš da se osloniš čak ni na to da je đavo muškarac, možeš odmah da svučješ svaki oblik identiteta kao staru majicu! Što bih ja rado i učinila, da imam identitet koji mogu da navučem, a kamoli tek svučem. Upravo se o tome radilo prilikom tog, i svakog narednog susreta s mojim đavolom, my devil, koji je i devi: indijska boginja s previše ruku i lančićem od otkinutih glava svojih neprijatelja. Da, govorim o Kali. „Demoni”, rekla je istom zajedljivom intonacijom kojom bi moja rođaka Priti rekla „Muškarci”, i zatresla lančićem tako da su njenim poraženim neprijateljima cvokotali zubi. A Kaline demonske glave zaista su sumnjivo podsećale na muške glave.

Međutim, ona je već bila zauzeta drugim stvarima: „Hajde da se takmičimo u ejakuliranju. Ko prsne najdalje, pobedio je.”

Zapanjeno sam pokazala na njenu dlakavu vulvu. „Kako ćeš time..?”

„A! Ne prskaju samo cis muškarci”, povikala je Kali izgledajući tako trijumfalno da u trenutku čak nisam ni primetila da je upravo rekla cis.

„A što da ne? Imali smo tri roda vekovima pre nego što je vaš Bog uopšte rođen.”

„Ali valjda si ti moja boginja”, podsetila sam je.

„Mislila sam da sam tvoj đavo?”

„U čemu je razlika?”

Race & sex. Kad god bismo Kali i ja razgovarale, tema je bila race & sex. Dakle – u nedostatku korektnog prevoda, ili barem onog koji ne vodi smesta u ambis – moj odnos prema Nemačkoj i Indiji, moje dve ne-domovine (remember: mixed-race wonder-štagod), i... seks.

Ovaj blog sastoji se prvenstveno od transkripata naših razgovora. Ako ga čitate dovoljno dugo, jednom ću vam otkriti zašto sve vreme razgovaram s boginjom.

Zovem se Nivedita Anand. Možete me zvati IDENTITI.

STRANGE FRUIT

1

Dan kada je pakao otvorio svoje ponore i izbacio zavijajuće furije, počeo je kao sasvim običan dan, ako običan dan počinje raketom.

„To nije raketa, to je satelit”, pročitala je Nivedita, ili je barem tako protumačila Vocap poruku svoje rođake Priti. Ono što je Priti zaista napisala bilo je: „tisNOrukula isssSATELITE!!!”, praćeno emotikonom koji je izgledao kao veza špargli. Nivedita je pogledala uvis, duž devetnaest betonskih spratova *Dojčlandfunka*, koji su prekarno balansirali na sićušnom stubu, koji se prema ostatku zgrade radija odnosio kao vatreni rep na grafičkim prikazima principa potiska prema raketi, pa joj napisala: „Definitivno raketa!”

Na vrhu zgrade, tamo gde se na Saturnu V nalazila kapsula „Apolo”, gvozdeni podupirači su tvorili strelu u obliku piramide uprte ka blještavosivom nebu, i Nivedita se istovremeno osećala uzvišeno i sićušno spram ovog betonskog svemirskog broda, iznad čijeg ulaza je plavim slovima pisalo: *Vesti*.

„Zamisli da si teroristkinja koja je već ubila nekoliko ljudi”, savetovala joj je sledeća Pritina Vocap poruka još maštovitijim skupom slova, „ili da si teroristkinja koja je već fejkovala that she'd killed loads of ljudi”. Onda je ovo ovde igrarija. I, nekoliko sekundi kasnije: „A small step for you, a big step for humankind ROFL LMAO”.

Staklena vrata su se nečujno otvorila pred Niveditom, i kročila je u svete dvore *Dojčlandfunka*. Mirisalo je na vosak sveća i skaj, kao u nekoj mešavini poreske uprave i tajne službe, ako

je Savezna obaveštajna služba mirisala onako kako su izgledali Džejs Bond filmovi. Kroz staklo je videla samo odelo portira, te se prepala kada je digao glavu, jer nije bio stariji od nje. Ali zbog to malo crne uniforme pripadao je drugoj generaciji i igrao uz drugi unutrašnji ritam, osim u slučaju da je skinuo svoj korektni sako ili Nivedita svoju mešavinu *radical chic* i ozbiljno – što je, u potpunom nepoznavanju kodova, značilo da je svoju dugu crnu kosu tog jutra bila isplela u riblju kost, koja se potom, uz nemi ali odlučni protest, rasplitala pramen po pramen. „Treba da me intervjuišu povodom mog bloga”, rekla je rečenicu koju je učila napamet, čitavim putem, u vozu.

Portir je odgovorio kriptično: „Gde?”

„Hm... ovde..?”

Pogledao ju je očinski. „Ne, koje je ime redakcije?”

Nivedita na trenutak nije mogla da se seti ni svog imena. Osećala se kao ukrivo zakopčan rajsferšlus: zaglavljena i iskliznut. Onda je zazvonio teget fiksni telefon na pultu i spasao je.

„Nivedita Anand”, rekla je u istom trenutku kada je spustio slušalicu i saopštio: „Doći će po Vas.”

Uradila je isto što je radila uvek kada bi osećala da nije dorašla situaciji – otišla u klozet. Ne zato što je čeznula za kvadratnim metrom privatnosti, već da bi pogledala u ogledalo i proverila da li je još tu. Na mlečnom staklu vrata od toaleta pisalo je: „Žena [svn. *frouwa* ‘gospodarica’, ‘vladarka’], žen. odrasli čovek. Definicija bića ž. varira zavisno od geogr. podneblja, istor. epohe, kao i tipa društva i kulture.”

„Jesi li si ušla?”, pitala je Priti.

„Da”, šapnula je Nivedita.

„Što se onda javljaš na mobilni?”

Razgovori s Priti uvek su se odvijali po Pritinim pravilima, sad će joj sigurno pasti na pamet da ima preča posla nego da časka s Niveditom, iako je sama pozvala. Onda naročito. Zato se Nivedita nije trudila da objasni sebe ili bilo šta drugo, već je samo rekla: „Da vidiš klonju, ovo je proseminar na germanistici.”

„That’s the spirit!”, odlučno je pozdravila Priti. „Osećaj se superior prema toilet a onda... wait!... Something’s come up, Niv.” Kada je Priti bila naklonjena Nivediti, nazivala bi je Niv, izgovoreno kao irsko ime Niamh, koje zvuči kao Nîv. Priti je bila iz Birmingema i to joj se dopadalo, ne zato što su se u Birmingemu naročito razumeli u irska ženska imena, već zato što je time mogla da markira razliku. *Kao da bi se iko usudio da posumnja da je Priti bila Drugačija, s velikim O kao Other!* Dokle god je posipala Niveditu zvezdanom prašinom svoje naklonjenosti, Nivedita se takođe osećala značajno, a ne čudno. Samo što je Pritino raspoloženje svakog trena moglo da se preobrati, i u manje veliku dušnom raspoloženju Niveditu je nazivala Nivea, kao marku *bele* kreme za kožu koja je redovno izazivala skandale rasističkim reklamama.

„Shit!”

„Priti?”

„Gotta go. Zovem te kasnije.”

Nivedita je pritisnula crvenu ikonicu sa slušalicom pa bacila dubok pogled u vlastite oči, koje joj nisu otkrivale skoro ništa. Žarko je želela da može da se vidi spolja, onako kako su je drugi videli. Međutim, upravo to joj nije uspevalo. Još uvek nije mogla da se vidi ni onako kako je videla samu sebe. Ali mogla je da razmaže krejon kako bi poprimila intelektualnije senke oko očiju, pa je učinila makar to.

S druge strane vrata od mlečnog stakla čekala je niska žena s velikim psom i rekla: „Dobro došli u *Dojčlandfunk Nova*, ja sam Verena. Mogu li da te zovem Identiti?”

Verena je imala savršene jamice kad bi se nasmešila, i Nivedita je odmah zamislila kako bi bilo da ima seks s njom. Onda je zamislila kako bi bilo da ima seks s njenim psom, ali je smesta izgubila interesovanje i vratila se na prvu pomisao. Stepenište ju je, kao i toalet, podsetilo na fakultet – brutalizam meets spratna garaža – i na trenutak se osetila kao Frida Pinto u *Milioneru iz*

blata, dok u odrazu prozorskog okna nije primetila da joj krejon ne liči toliko na *smoky eyes*, već pre izgleda kao da je plakala u klozetu.

U studiju joj je Verena dodala apsurdno velik par slušalica. Pas se uz mnogo vrznanja smestio u jedan ćošak, posmatrajući ih netremice, melanholičnim smeđim očima, kao da bi iskazao saosećanje za celokupni ljudski rod.

„Ovo je Mona”, predstavila ju je Verena, a Nivedita se ispravila: kao da bi *iskazala saosećanje*.

„Zdravo, Mona”, rekla je, na šta je Mona odmah ustala i prišla joj kako bi se stoički izmazila.

Semafor na pultu davao je kontraintuitivne signale.

Zeleno svetlo: Čekaj.

Crveno svetlo: *Snima se!*

Verena je primakla mikrofon ka sebi i počela: „*Odakle si?* O ovom pitanju se žestoko debatuje. Rasizam ili samo znatiželja? Šta još smemo da kažemo? Šta ne smemo da kažemo ni po koju cenu? I šta nam sve to govori? U studiju je blogerka Nivedita Anand, prema časopisu *Misi*, POC koju moramo da znamo. Nivedita, pre nego što nam budeš odgovorila na sva pitanja, hajde nam prvo objasni oznaku POC, a da ne upotrebiš reči ‘People’ i ‘of’ i ‘Colour?’”

Nivedita je zurila u Verenu kao da joj je rekla: Možeš li da dišeš, a da ne uzimaš vazduh? Ili, možeš li sresti svoju majku, a da se ne izdereš na nju zbog neke potpuno beznačajne stvari? Ili, možeš li da misliš na Indiju, a da ti se ne zavrti u glavi od praznine koja se odmah proširi u tebi? Onda je čula sopstveni glas da odgovara: „POC, to su ljudi koje pitaju: ‘Odakle si?’”

„Pa, odakle si, Nivedita?”

Nivedita je polako osećala da je Verena i njene jamice zajebavaju. Znala je da je pitanje zamišljeno šaljivo. Dobar radio činila je provokacija. Ali ona nije mogla da uzvрати provokaciju, zbog čega je odgovorila defanzivno: „S interneta. Živim na internetu.”

Međutim, izgleda da je baš to bio odgovor koji je Verena čekala: „Nivedita, pod imenom Identiti, bloguje o identitetskoj politici i...”

„Dojkama”, ubacila se Nivedita: *Kako ti meni, tako ja tebi.*”

„Više o dojkama ili više o identitetskoj politici?”, uskliknula je Verena. I Niveditina odbrana se istopila na suncu njenog oduševljenja.

„Ne samo o dojkama, blogujem i o... smem li na radiju da kažem ‘vulva?’”

„Hajde da se zadržimo na grudima.”

„Okej.” Nivedita se pitala kako izgledaju Verenine grudi, ali se odmah zatim koncentrisala na... sopstvene grudi. „Sve je počelo tako što sam postovala fotografiju svojih grudi, na koje sam krejonom ispisala: ‘Kako bi pokazala svoju lojalnost, pratnja u keltskoj Irskoj sisala je kralju bradavice.’”

Verenine jamice su bljesnule kao dva podignuta palca. „Stvarno?”

„Nemam pojma. Moja rođaka Priti je čula to u nekom kvizu a meni je bila super ideja o socijalnom sisanju bradavica. Ali onda je odmah usledio dug komentar od nekog tamo profesora, da je priča potvrđena samo u sagi...”, Nivedita je pogledala u svoju podlakticu, na kojoj je zapisala najvažnija imena i datume, „...Fergusa Mak Lejtija iz osmog veka, a tamo je to bila šala, ali ja jelte ionako ne razumem šalu, jer sam kao studirala Rodne studije. Odgovorila sam: ‘Ja uopšte ne studiram Rodne studije, već Postkolonijalne studije!’ Na to će pametnjaković: ‘Jedini drugi izvor je Sv. Patrik, koji tvrdi kako je odbijao da sisa bradavice paganskog kralja. Sv. Patrik o paganima jednako je pouzdan koliko Donald Tramp o muslimanima. To bi vi i vaš postkolonijalni džender trebalo da znate!’ Pre nego što sam uspela da napišem još jedan komentar na to, Fejsbuk mi je zaključao nalog. Zbog bradavica! Međutim, slika je tad bila već toliko puta podeljena da je bilo jasno da sam morala da nastavim. Premda ja svoje zapise nazivam *blog*, jer to zvuči tako

lepo, retro, kao... *CD...* ili *privatno motorno vozilo...* ili *građanski brak*, zapravo je moja veb-stranica naprosto arhiva mojih tredova i rentova i postova i storija i komentara, jer ljudi očigledno hoće da ih čitaju jedan za drugim kao priču, jer smo mi eto ipak nešto više od rasutih komentara na identitetsku politiku.”

Nivedita je osetila kako su joj se bradavice ukrutile pod majicom, kao da žele da kažu: Za sve to treba nama da zahvališ, dobro, a?

„Izuzetno”, Verena se složila s njima. „Da li je tako nastalo ime Identiti?”

„Neee, blog mi se prvo zvao *50 Shades of Beige* – zbog boje moje kože, bež jelte.”

„Zašto ne braon?”

„Reći *braon* je rasistički.”

„Stvarno?”, Verenine jamice su obezbeđeno nestale.

„Nemam pojma. Upravo se o tome i radi, da nemamo jezik za ljude kao što smo mi. Najzad, donedavno smo bili zabranjeni.”

„Zabranjeni?”

„Zabranjeni”, potvrdila je Nivedita. Kada bi bila sasvim iskrena, referat koji je držala na fakultetu o različitim zakonima o „mešanju rasa” – ili bolje, o svim onim zakonima koji su branili „mešanje rasa” – bio je istinsko rođenje njene internet persone. Ma koliko grudi bile fascinantne, ne bi je nikada inspirisale na ovu konstatnu bujicu preneraženosti pretočene u reči. Ipak, sve je počelo seksom. Legalnim seksom, ilegalnim seksom i seksom koji je bio toliko nezamisliv da su od njega zakonodavcima eksplodirale glave. „Nacionalsocijalisti nisu bili jedini koji su pokušali da spreče takozvano rasno mešanje. U SAD *belci* i *ne-belci* smeju tek od...”, Nivedita je ponovo pogledala u ruku, „... 1967. da se venčavaju, u Južnoj Africi tek od 1985. A kada je moja majka bila trudna ovde u Nemačkoj, lekar ju je tada upozoravao da su ‘mešanci’ skloniji depresijama. Ali kada sam Simonu, mom...”, načas je oklevala, „...momku, to ispričala, samo je rekao: ‘Ti i tvoji identiti više.’ I onda je nekako ostalo Identiti.”

Na komandu *Sedi Mona* je razmestila svoje duge pseće noge, ali je na Verenin znak odmah ponovo legla. „Po potrebi pišeš pod umetničkim imenima *Identiti* i *Mixed-Race Wonder-Woman*. Jedna od tvojih super-moći, koja je večita tema, jeste da možeš da razgovaraš s bogovima, ili barem s jednom, Kali, hinduističkom boginjom uništenja. Najviše priloga su zapravo razgovori s njom. Zašto?”

Verena je isto tako mogla da zamoli Niveditu da zaroni u dubine svoje duše i izroni jaje s poslednjim istinama. Ali sve i da je bilo moguće, to nimalo ne bi promenilo Niveditinu zanemlost, uostalom, nije bilo nikakvog jajeta, već u najboljem slučaju ljuska i tečnost, iz koje bi eventualno jednom moglo da nastane neko pernato biće. Jedan od Kalinih atributa bilo je perje, međutim, Kali je imala toliko atributa da je Nivedita davno odustala od toga da obraća pažnju. Verena ju je posmatrala s iščekivanjem. Već koliko dugo? Stoga je Nivedita brzo rekla: „Moram s nekim da razgovaram o tim stvarima. Ljudi uglavnom nemaju blage veze o tome. Mislim, ni ja. Zato mi treba neko ko će mi sve to objasniti.”

Ali Verenu uopšte nije stvarno zanimala Kali, već joj je samo poslužila kao šlagvort za pravo pitanje: „Sad s boginje na boginju: s Kali na Sarasvati. Samo ne na Sarasvati, indijsku boginju mudrosti, već na Sarasvati, profesorku na Univerzitetu ‘Hajnril Hajne’ u Diseldorfu, kod koje studiraš *Intercultural Studies* i Postkolonijalnu teoriju.”

Nivedita je osetila kako joj lupa srce.

„Sarasvati, da.” *Charismati Saraswati*, kako je Priti uvek zvala njihovu zajedničku profesoricu, međutim, Pritina ironija bila je samo gluma, jer čak ni ona nije mogla da se odupre Sarasvatinom šarmu i njenoj inteligenciji.

„Zašto uopšte samo Sarasvati, zar nema prezime?”

Nivedita je slegla ramenima, zbog čega su joj slušalice sporo, ali neumitno klizile s glave. „Ni Bijonse nije potrebno prezime”, rekla je i pokušala da što tiše navuče slušalice. „Ili ... Kraljici.”

„Ali obe *imaju* prezime.”

„Tačno, Nouls i ... Habzburg?”

„Vindzor”, ispravila je Verena.

„Kako god. I Sarasvati sigurno *ima* prezime, ali joj nije potrebno, jer *ona je* Sarasvati – i svako odmah zna na koga se misli.”

„To je tačno!”

Nivedita je fascinirano posmatrala kako je Verena podigla jedan papir a da nije šušnula, i s njega pročitala: „Godine 1999. Sarasvati je objavila svoju prvu knjigu *Decolonize your Soul*, koja je odmah postala bestseler, a kasnije joj donela i profesuru u Diseldorfu. Međutim, nju ne čitaju samo na univerzitetu. Sarasvati je tako pop. Toliko pop da je svoju drugu knjigu nazvala *Pop-Post-Kolonijalizam*. I, kako je među zvezdama običaj, o njoj se iznova raspaljuju žestoke debate, pre svega na društvenim mrežama.”

Opet je Nivedita slegla ramenima, samo što je ovog puta blagovremeno uhvatila slušalice. „U današnje vreme se ne možete smatrati ozbiljnom intelektualcom dok ne prođete kroz šitstorm.” A ko bi sreo Sarasvati, nije mogao da je ne shvati ozbiljno. Niveditin (u nedostatku bolje oznake) *partner* Simon uvek je govorio: „Priti ima urođeni kompas za moć, zato Sarasvati nepogrešivo privlači njenu unutrašnju iglu.” Jednako nepogrešivo kao što je Niveditu privuklo Sarasvatino obećanje da će joj spasiti dušu, *Decolonize your Soul*. Upravo to je Nivedita pokušala da ostvari kada je, pre tri godine, počela da studira kod Sarasvati.

„Kada je u pitanju fenomen Sarasvati ne radi se, međutim, samo o uobičajenoj histeriji na mrežama. I na fakultetu protiv nje redovno postoje optužbe za rasizam. Pa čak i sudska tužba povodom njenog ophođenja prema *belim* studentima”, dodala je Verena.

„Ljudi koji Sarasvati opužuju za rasizam...”, Nivedita je koketirala s idejom da kaže: *moгу da sisaju sopstvene bradavice*, ali se onda odlučila za: „...samo ne razumeju Sarasvati. Oni pre svega ne razumeju šta kod Sarasvati znači *biti beo*.” Za manje od

dvadeset četiri sata Nivedita će poželeti da nikada nije izgovorila ovu rečenicu.

„Upravo o tome govori njen kontroverzni esej *White Guilt. Zašto niko neće da bude beo*”, pročitala je Verena s drugog nešušakajućeg papira. „Prošlog meseca je istovremeno objavljen u *Tajmsovom* književnom dodatku, kao i u nemačkom i francuskom izdanju *Letr Internacional*. Književni dodatak ga promovise rečenicom: ‘Esencijalni tekst u vremenima u kojima je oznaka *stari beli muškarci* postala uvreda.’ Zar stvarno više niko neće da bude *beo*?”

„Mislím, ja ne”, slagala je Nivedita, koja ni za čim nije više žudela polovinu svog života, dok je drugu polovinu želela da bude tamnija nego što jeste. Sve, samo ne ovo hibridno pola-pola, koje je klizilo iz svih šablona i kategorija, i bilo tako teško uhvatljivo da je čak i nijansa nazvana po nečem tečnom: *konjak*.

„Zašto ne?”

Odakle je trebalo da počne? „Razlog se krije u istorijatu tog pojma. Do sedamnaestog veka *belo* uopšte nije postojalo, sem kao opis za oblake ili...” Nivediti u brzini ništa drugo nije palo na pamet do: „Ovce. Onda je počela transatlantska trgovina robovima, koju su Evropljani naravno morali nekako da legitimíšu, pa ne možeš samo nekud otići i otímati i prodavati ljude. Pa su proglasili da je *bela* rasa nadmoćna. I zato su tu *belu* rasu uopšte i morali da *izmisle*.” Nivedita ne samo da je pročitála *White Guilt*, ona ju je, kao i sve Sarasvatine tekstove, inhalírala kao Bibliju. „Pre se Evropljani nisu identifíkovali kao *belci*, već delom Evrope iz kog su potekli ili svojim jezikom. Gde sam ja?”

„*Bela* nadmoć.”

„Tačno”, samo što su na kursu za to koristili termin na engleskom jeziku: *White Supremacy*. *White Supremacy* je nešto poput pragreha u okviru *Postcolonial Studies*, epicentar zemljotresa čiji se potresi osećaju i danas. „Iz ovih, istorijskih razloga, *belo* je neraškidivo povezano s *belom* prevlasti. *Belo* nikada nije imalo drugo

značenje. Shodno tome, *beli* ljudi se i ne mogu drukčije odnositi prema svojoj *belosti* nego kroz naočare *bele* vladavine, za njih ne postoje specijalna *bela* kultura ili *bela* muzika, jer je za njih *sve belo*, kao u snežnoj oluji. Crnci su i dalje diskriminirani – neupitno! – ali mi sa crnim istovremeno povezujemo predstave poput revolucije, i subverzije, i *Black Power*. Za razliku o toga, o *belosti* nema progresivnih ideja. Sarasvati iz toga zaključuje da je *belost* nešto što ograničava i *belce*.” Nivedita se na trenutak osetila tako blisko svojoj profesoricu da je pomislila kako oseća Sarasvatinu nezaobilaznu dupatu oko sopstvenih ramena, kao i zategnute tetive ispod ključne kosti, usled Sarasvatine konstantne poze primabalerine širom otvorenih ramena i visoko podignute glave. Sarasvati joj je jednom rekla: „Tebe vrat boli pozadi, mene spređa”, pa je Nivedita podigla glavu i ispitivački odmeravala Verenu spuštenih kapaka: „Kakav je osećaj? Da li osećaš kako te tvoja *belost* ograničava?”

Verena je uzvratila jednim ogoljenim, nezaštićenim pogledom a Nivedita je pomislila: *Znači tako to radi Sarasvati*.

2

U povratku na kelnsku Glavnu *železničku* stanicu Nivedita je razmišljala da li je samo umislila taj trenutak. Verena je potom vratila razgovor na večito pitanje *Odakle si?* i Nivedita je uskočila u svoju komedijašku rutinu – „Mesec dana sam beležila razgovore u kojima su me ljudi pitali ‘Odakle si?’. Iz Esena. ‘Ne, *odakle* odakle si?’ Iz Esen-Frilendorfa. ‘Ne, odakle si stvarno?’ Iz utrobe moje majke? ‘Ne, zašto si braon?’” – ali vrhunac intervjua nesumnjivo je bilo Niveditino kršenje pravila, kada je zamenila uloge postavljajući Vereni pitanje.

Čim je izašla iz autobusa i sparan vazduh je uzeo u naručje, kao da najavljena oluja nikada neće doći, pokušala je da pozove Simona. Negde je bila pročitala kako su autobusi Faradejevi kavezi, i zbog toga uvek zamišljala da čelična karoserija u njima